

Rudasné Bajcsay Márta

11 SZÓTAGOS ROKON DALLAMTÍPUSOK SZÖVEGEI

Előadásomban arról a munkáról számolok be, amit a *Magyar Népzene Tára* eddig megjelent, VI–X. típusköteteteiben található 11-szótagú dallamtípusok szövegei körében végeztem. Ez a vizsgálat egy korábbi, kisebb tanulmányunk a folytatása, amely során az akkor még megjelenés előtt álló IX. kötet öt, egymással szoros zenei rokonságban lévő 11-es szótagszámú típusának szövegkészségét mértem föl. Ennek eredményei a *Zenetudományi dolgozatokban* megjelentek (1990–91, Budapest). Akkori vizsgálatom célja az volt, hogy egy szorosabban vett típuskörön belül maradván, a dalokhoz kapcsolódó szövegeket előfordulási gyakoriság szempontjából sorba rendezzem, és végül a legnépszerűbb közös „vándorszövegeket” kiemeljem. Most kibővítettem a kört két szempontból: 1. a típuskötetekben közreadott összes 11-szótagos dallamtípus (16 típus) szövegeit vettem vizsgálat alá, 2. minden, kottával szereplő dallam összes szövegének megjelenését *típusonként külön* is felmértem. Így nemcsak az anyag mennyiségét növeltem, hanem – az újabb szempontnak köszönhetően – árnyaltabb képet kaphattam a dallamtípusok szövegkapcsolatairól.

Az ilyenfajta felmérés természetesen velejárója a számszerűség. A vizsgálati eredmények teljes körű ismertetéséről azonban itt le kell mondanunk, s csak néhány érdekesség említésére, majd néhány általánosabb tanulság levonására szorítkozom. Előbb azonban néhány szóban szeretném vázolni, miért foglalkozom ilyenfajta felmérésekkel.

Azt, hogy a szövegkutatásnak a népzene kutatással össze kell találkoznia, népzene kutatói körben nyilván szükségtelen bizonygatni. A népzene kutatás történetéből a kezdetektől világosan kirajzolódik a kettő összekapcsolására való törekvés. Az eltávolodást inkább az a vonal erősítette, amelyik csupán a költészet felől közelített (közelít) a népdalokhoz. Természetesen nem vitatható, hogy a szövegkutatásnak önmagában is van létjogosultsága, viszont általános érvényűt akkor mondhat csak a népdalról, ha a *változatok sokaságát* tartja szem előtt. A népdalszövegek (különösen a lírai dalok szövegei) a dallamokhoz hasonlóan variálódnak, és a szövegvariánsok éppúgy csoportosulnak közelebbi és távolabbi összetartozás szerint típusokba, mint a dalok. A hagyományos műfaji kategóriák (szerelmi dal, katonadal stb.) gyakran keresztezik a „szövegtípusokat”, ugyanez (a korlátokba ütközés) jelentkezik a sorszerkezet (tehát forma) oldaláról induló rendszerezésnél. A népdalok szövegeinek típusokba szervezéséhez a közös motívumok alapján

fogó kísérlet látszott a legmegfelelőbbnek (Mona Ilona¹ és Pogány Péter munkája). Sajnos eddig még nem készült a népdalokéhoz hasonló, variánsokat típusokba, típusokat típuskörökbe és stílusokba rendelő, összefogó rendszerezés. Ha volna ilyen szövegtipológiai rend (vagy rendek), könnyebb volna a szövegek zenei rendhez való csatlakoztatása is. Minthogy népzenei típusrend (stílusrend) illetve -rendek viszont vannak, a vokális népzenei anyag szövegszemponthú vizsgálatát célszerű a dallamok zenei rendjének mentén folytatni, egyrészt azért, mert az alapelv azonos: nem egyes dallamok illetve szövegek, hanem dallamtípusok illetve szövegtípusok vizsgálatát célozza, másrészt az egyértelmű hozzárendelés (szövegnek a dallamtípus-hoz) így megoldható. Az egymáshoz zenei rokonságban közel álló dallamtípusok szöveganyagának felmérése, a szöveggészlet-vizsgálat megkezdődött, és a Népzene Tára sorozat Népdaltípusok al-sorozata címet viselő kötetében publikált anyagon részben meg is történt. Elkészítettem egy összevont szövegmutatót, ami majd továbbfejlesztve valóra válthatja a sorozat alapítóinak egyik eredeti elképzelését is, ti. hogy a kötetekben – műfajonkénti bontásban – a nem-zenész érdeklődő számára is eligazító, gyakorlati segítséget, könnyű kezelhetőséget biztosító mutatókat is közölni kellene. Az elkészült mutató, mivel az öt kötet (125 dallamtípus) összes szövegére (beleértve a belső versszakokat is), a közeli változatokat egymáshoz rendelve utal, egyúttal valamiféle szövegtipológia felé is közelít.

A dallamtípusok szöveggészletének felmérése alapot nyújt a szövegek zenei típusokon keresztüli vándorlásának nyomon követéséhez. A *Népzene Tára* V–X. kötetében kiadott dallamtípusok közül együttes szöveggészlet vizsgálatra elsőként a 11-szótagosokat emeltem ki. Ennek egyik oka az, hogy az említett korábbi, szűkebb körű (öt típust érintő) felmérés eredményeit egy jóval nagyobb anyagra akartam vonatkoztatni, másik oka az, hogy a teljes népzenei típusrend nagyságrendileg is egyik legjelentősebb, és több szempontból is érdekesnek ígérkező anyaga tartozik ehhez a szótagszámhoz. Az, hogy a vizsgálatot szótagszám határhoz kötöttem, nem jelenti azt, hogy ezeket a határokat nem lépheti át, hasonlóan ahhoz, ahogy a dallamvonal alapján felépített népzenei típusrendet sem korlátozzák szótagszámhatárok, annak ellenére, hogy – gyakorlati okokból – az anyagot szótagszám szerint rendezve tartjuk. A kötetekben publikált rend menetét nem a szótagszámok határozzák meg, s ugyanígy a szövegek rendjét sem korlátozhatják mereven. Az egyik legérdekesebb jelenség amúgy is a szótagszámhatárokon áttörő szövegrokonság, a 11-esek esetében is.

Nézzük most tehát az öt *Népzene Tára* kötet 11-es szótagszámú dallamtípusait! A IX. és X. kötetben közölt zenei típusjegyzék alapján lekottáztam a mellékletre a dallamvázaikat (ld. a mellékelt kottákat). A 16 típus a zenei sorok dallamvonalainak magasságviszonyait tekintve rokon, amennyiben

¹ Mona Ilona: Népdalszöveg rendszerezés és népdalszöveg tipológia. Ethn. 1959. (563-578).

mondhatni, hogy az összes a keleti eredetű, magasról ereszkedő pentaton stílus körébe tartozik, vagy abból ered, egyetlen kivétel a X. kötetbeli 108. típus, amely a sirató stílust képviseli (hasonló zenei tartalmat hordozó első két sorával és fokozatos ereszkedésével), de ez is magán viseli a pentaton stílus hatásait. A stílus(ok) biztosította tágabb rokonságon kívül szorosabb-lazább kapcsolatok is jól láthatók a típusok között. A VII. kötet 23. és 25. típusai közel állnak a IX. kötet 81–86. típusaihoz, amelyek egymással egészen szoros rokonságban vannak, a VI. kötet 14. típusa a X. kötetbeli 108.-hoz, a két *parlando, rubato* típus (VI. köt. 10. és IX. kötet 73. típusa) kadenciáik révén is, egymáshoz. Vajon a szövegek tekintetében mi a helyzet, a kapcsolatok aláhúzzák, netán támogatják-e a dallami rokonságviszonyokat, vagy egyetlen kritériuma a többfelé ágazásnak a formai lehetőség teljesülése?

A típusokat itt most nem veszem sorra, hogy melyikhez hányféle szöveg és milyen arányban tartozik. De ahhoz, hogy az előbb feltett kérdésre választ kapjunk, elkerülhetetlen volt a szorosabb rokonságban álló típusokban kapott eredményt minden egyes, kötetekbeni típusra vonatkoztatva is megnézni. A vizsgálat menete a következő volt: a 16 dallamtípus szövegmutatóját elkészítettem, majd az egyes szövegek kötet- és dallamszámmal jelzett előfordulásaihoz hozzárendeltem a dallamtípust jelző számot. A következő lépés a dallamtípusonkénti szöveglisták elkészítése volt (ez egy kisebb számítógépes programmal – *Microsoft Word Macro* – nagyon gyorsan történt), majd ezt a dallamtípusonkénti szöveglistát és az összesítő szövegmutatót oly módon olvastottam egybe, hogy a típusokra legjellemzőbb (leggyakrabban előforduló) szövegektől a legszórványosabban megjelenőig haladva, lefelé, a szövegeket sorra vettem, azután a többi típusbeli előfordulásokat is jeleztem. Így derülhetett ki ugyanis, hogy ami az egyik dallamtípusban jelentéktelenebb súllyal szerepel, melyik más típusban dominánsabb, és fordítva, illetve az egyenlő mértékű jelenlét is.

Példaként csupán két típus szöveges listáját mutatom be (ld. a mellékleten a 25. és 84. típus listáját), és azon is egyetlen szöveget. Az *Édesanyám sokat intett a jóra* kezdetű szakasz a 25.-ben négy előfordulással jelentkezik, mint a 84. típusban héttel. A zárójeles felsorolásból leolvasható, hogy a többi 11-es dallamtípusban a jelzett szövegek milyen mértékben vannak jelen. Ha megnézzük, hogy ugyanez a szöveg a 23.-ban csak 3-szor, a 85. és 89. típusokban csak 1-szer (bár a 85. is nagy típus!) szerepel, akkor a 4 illetve 7 előfordulást jobban tudjuk értékelni. A két választott típus listáját összehasonlítva azt is látjuk, hogy a 25.-ben a szövegünket megelőző *Édesanyám karján nevelt engemet* (a típusban 10-szer szerepel) a 84. típusban a „népszerűségi listán” – 4 előfordulással – hátrébb került. A 25. típus darabjai egész Erdélyből, a típusbeli *Édesanyám sokat intett a jóra* szövegversszak pedig Gyimesből és Kolozs megyéből származik. A 84. típusban ugyanez a szöveg szélesebb körből, négy erdélyi megyéből és Bukovinából való. A szövegváltozatokat tekintve négy alcsoportot látunk mind a két típusbeli szöve-

gekben. Ezen a szinten érdemes már a faluig, sőt az énekesig elmenni, hogy megnézzük, melyik variáns honnan került elő. A versszak második fele, de legtöbbször csak a IV. sor változik. (*Édesanyám sokat intett a jóra / Ne menj, fiam, korcsomába, borínya / Nem hallgattam édesanyám szavára / Lányok vittek engem a csalfaságra*, vagy: *Rávittek a lányok a csalfaságra*.)

Az Alsó-Fehér megyei változat és a 7 gyimesi változathból 6 így hangzik. A hetedikben: *Nem hallgattam... / Béestem a háromévi fogságba*. Az egyik Kolozs megyei változat húz az utóbbihoz: *Nem hallgattam... / Katona letem huszonnégy órára*. Két egyéb kolozsi változatban *Nem hallgattam... / Beleestem a tekergők (csavargók) sorába*. A másik Alsó-Fehér megyei (lőrincrévei) változat párja Udvarhelyből is előjött: *Mert betörik a te árva fejedet, / Kí mossa ki a te véres ingedet?* Még az énekes személyét (sőt néha családját) is érdemes számításba venni mint egy-egy speciális szövegváltozat kedvelőjét és hordozóját. A Karsai családban anya és fia az imént említett szövegvariánszt másik, a IX. kötetben közölt dallamhoz is ugyanígy éneklí, a 69. típusban. Idáig azonban a mostani vizsgálat során általában nem mentem el, a változatokat nem különítettem el szorosabban és lazábban összetartozó csoportokba, a példával éppen csak jelezni akarom, hogy milyen további irányba vihető el ez a kutatás.

A IX. kötetbeli öt, korábban megvizsgált dallamtípus akkor legnépszerűbbnek bizonyult szövegeit tekintjük át vázlatosan immár a 16 típus tükrében!¹ Az érintett szövegversszakok a következők (a szövegkezdetet az öt típusbeli előfordulások száma követi): *Ha felmegyek arra magos tetőre* (15); *Édesanyám sokat intett a jóra* (13); *Jaj, Istenem, de víg voltam ezelőtt* (13); *Édesanyám, hol van az az édes tej* (13); *Édesanyám, ha meguntál tartani* (12); *Édesanyám karján nevelt engemet* (11); *Volt énnekem édesanyám, de már nincs* (11). Ezek mindegyikét egyedül csak a 84. típus dallamaival találtuk meg. Feltűnt már az első számvetésnél, hogy a nagyszámú, akkor felmért szövegversszak (kb. 650) között a leggyakoribbak is csak milyen kis számmal szerepelnek, ami a szövegekészlet sokféleségére mutat. Most, a körülbelül háromszorosára duzzasztott anyagmennyiség tükrében lássuk a változásokat! Az első szöveg (*Ha felmegyek arra magos tetőre*) esetében a korábbi eredmény érvényes maradt, az illető, IX. kötetbeli típusokon kívül szórva nyosan jelentkezik még a 10., 49., és 73. típusban, ezeknél valamivel jelentősebb helyen áll a 69. típus szövegei között. Legnépszerűbb a 84. és 85. típusban továbbra is. A második szöveg (*Édesanyám sokat intett a jóra*) esetében, amint már láttuk, árnyaltabbá vált a kép, a 25. típusban a 84. típusok kívül sok típusban (még 8-ban) fordul elő. A *Jaj, Istenem, de víg voltam ezelőtt* kezdetű szakasznál az utóbbinál jelentősebb mértékben változott a

¹ Az 1990-91-es cikkben 82-es típuszámmal jelölt dallamtípus utóbb, a Magyar Népzene Tára IX.-ben a 81-es számmal jelent meg. Ezért, a könyvhöz igazodva, 81-es típusként hi-vatkozunk rá.

kép, ugyanis a 81. típus mellé a 23. típus felzárkózott mint ezt a strófát gyakran felmutató népdaltípus, kiemelkedő szerephez az összesítés szerint viszont a 108.-ban jut. (Sőt, a 108. típus külön szöveglísta szerint az összes, benne szereplő szöveg között ez áll az első helyen.) Elvértve előbukkan még 7 másik dallamtípusban is. Az *Édesanyám, hol van az az édes tej* kezdetű versszak a korábbi megfigyelés szerint a 81. és 85. típusban jelentős, ezekhez most csatlakozik a 23. típus is, előfordul még 6 más, vizsgált 11-es dallamtípusban is. Az *Édesanyám, ha meguntál tartani* kezdetű szöveg esetében a 84. típusé maradt a vezető szerep, de rögtön utána következik fontosságban a 25. típus, 8 más típusban található még meg egyszer-kétszer ez a szöveg. Az *Édesanyám karján nevelt engemet* strófánál korábban a 84. típus állt kiemelkedő helyen, most viszont a 25. típus elébe került. Az utolsó *Volt énnekem édesanyám, de már nincs* kezdetű szöveg esetében a korábbi eredmény, a 84. típusbeli dominanciája megmaradt, sőt erősödött, a 49. típus pedig fontosságban követi azt. Tehát a vizsgálat kiszélesítése részben megváltoztatta, részben módosította, néhol változatlanul hagyta a korábbi eredményeket.

Most lássunk néhány általános tanulságot! Bebizonyosodott, hogy a vizsgálat körét érdemesebb mindinkább kiszélesíteni. A szövegekészlet felméréskor nemcsak a legjelentősebbnek látszó szövegekkel kell foglalkozni, hanem a szórányosan, kis számban, de több típusban is megjelenőkkel is. A továbbiakban kívánatos az illető dallamtípusoknak a *Népzene Tárán* kívül fellelhető, összes változatát bevonni a vizsgálatba.¹ Azután, mire a szorosabb zenei rokonságon kívül eső, többi 11-es típus vizsgálatára is sor kerül, addigra egységes szempontok szerint, matematikai statisztikai módszerrel egyértelművé kell tenni az értékelést. Általában mondhatjuk, hogy az egyes típusok közötti közelebbi zenei rokonság a szövegek közötti szokásos közlekedéssel együtt jár, azt viszont már nem, hogy ahol szövegben közelséget tapasztalunk, ott feltétlenül közvetlen zenei kapcsolat is van. Egyelőre rokon népdaltípusok körében folyt csak vizsgálat. Az biztos viszont, hogy a szöveg-dallam, ill. szövegtípus-dallamtípus összefüggések kérdéseire egyszerű igen – nem válaszok nem adhatók.

Végül még két dologra kitérnék. Elsőként egy szubjektív tényezőre: a zenei típusok szövegállományának felmérése olyan munka, aminek értelmébe vetett hitében – a munka aprólékos és fáradságos volta miatt – az ember néha meginog, mivel végül többnyire az amúgy is várt kép tárul elénk: ennek

¹ Elsősorban a Kolozsvári Folklor Intézet anyagára gondolunk. A szöveg és dallam kapcsolódás vizsgálatához tartozik még az egyes énekesek repertoárjának ilyen szempontú felmérése, amire a publikált személyi monográfiák vagy monográfia-számba menő kiadványok alapul vehetők. Kallós Zoltán könyve Szályka Rózsáról (*Új guzsalyam mellett*. Kriterion, Bukarest 1973), Pozsony Ferenc könyve Hodorog Lucáról (*Szeret vize martján*. Kolozsvár, 1994). Ez utóbbi felmérést is közöl az énekelt dallamok és szövegek kapcsolatáról.

vagy annak a típusnak legtöbb szövege pl. pásztor- vagy betyárszöveg illetve újabb ballada (pl. a 73. típus esetében). Viszont ha már azt is látjuk, hogy bizonyos szövegei a többi típusban egyáltalán nem szerepelnek, tehát kizárólag erre jellemzők, valamint hogy nem kizárólag ilyen jellegű szövegek kapcsolódnak ide, hanem a többi rokon 11-es típusok gyakori szövegei közül is néhány, mégis lényegesen többet tudunk. Ráadásul váratlan eredményeket is produkálhat a felmérés, ilyen pl. a különleges ritmusú 3. típus *Béreslegény mezítláb ment szántani* kezdetű szövegének kivételes előfordulása két másik típusban is.

Másodszor megemlítem, hogy a sok 11-es szöveg, szokásos 4 + 4 + 3-as tagolásával nagy tömegben, különösen az azonos szintaktikai vázzal építkezők, azt a képzetet keltik az emberben, mintha kisebb szótagszámú (8-as) szövegek bővült változatával állnánk szemben. *Amoda áll egy tajjal magába; Amott legel hat pej csikól magába; Amott megyen kilenc zsandár! lóhátan; Átkozott legyen az a nap! örökre.* Az „átlátszóan” toldott 3-szótagos sorvégeken *ihajja / hallod-e* kívül pl. a sorvégi mondatrész halmozás is ide tartozik: *Akinek nincs szeretője, babája; El kell menni katonának örökre (messzire); A csárdába hegedűszó, cimbalom; A tűzérnek jó ágyú kell, jó fegyver; Az én nevem rózsza, szekfü, lilium.* Különösen támogatja ezt a képzetet hasonló 8-szótagos szövegek visszacsengése: *Árva madár, mit keseregsz az ágon + Kesereg az árva madár; Árva vagyok, mint az árva gerlice + Árva vagyok, mint a gerle (gólya); A vadgalamb fészket rakja a fára (Azt mondja a kismadár a fiának) + Megmondtam én, bús gerlice/ Fészket ne rakj út szélire; Megátkozott engem az édesanyám + Engem anyám megátkozott; Megüzenem a fekete fenének + Megüzenem a fenének.* Szisztematikusan nincs ez még összegyűjtve, és tudvalevően nem csak erre a két szótagszámra jellemző a közös gondolat azonos költői képben, hosszabban vagy rövidebben történő kifejtése. Mégis izgalmas kérdés, főleg azért, mert pl. a 69. típus esetében megállapítást nyert, hogy közeli rokona egy 8-szótagos típusnak (a IX. kötetbeli *Maros partján elaludtam* kezdettel jelöltnek). „*Mintha annak a 8-as váza lenne kibővítve.*” A kérdés egyelőre még csak a felvetés szintjén áll. Olyanfajta elrugaszkodott következtetésektől biztosan óvakodnunk kell, hogy a 8-asból származtassuk a 11-est, dallamban és szövegben, esetleg párhuzamosan mindkettőben. Megjegyzem, hogy a Bartók-féle ritmusfejlődés elmélet (a 11-es 7-esből származtatása) alátámasztására éppúgy lehet szöveges példákat találni: olyanokat, amelyekben a sor első négy szótagjára eső rész tűnik bővítésnek, vagy a második négyes csoport kiemelhető, mert pl. közbeékelődő megszólítás. (*Árva, árva, olyan árva nincs, mint én; Búra, búra, búbanatra születtem; Jaj, Istenem... Édesanyám...* kezdetűek, ill. a közbeékelések: *Bort hozz nekem, kisangyalom, ne vizet; Azt gondolod, kisangyalom, megcsaltál* ill. *Barna legény, azt hitted, hogy megcsaltál* stb.). Nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy más szótagszámokban is bőségesen található bővítésnek ható ismétlés, halmozás, közbevetés, nemcsak a 11-esekben.

**1. MELLÉKLET: 11-SZÓTAGOS DALLAMTÍPUSOK
A MAGYAR NÉPZENE TÁRA VI–X. KÖTETEIBEN**

MNT VI.

Típuszám: 3, főszövegi adatok száma: 20

Típuszám: 10, főszövegi adatok száma: 19

Típuszám: 14, főszövegi adatok száma: 75

MNT VII.

Típuszám: 23, főszövegi adatok száma: 71

Típusszám: 25, főszövegi adatok száma: 57

MNT VIII.

Típusszám: 44, főszövegi adatok száma: 23

Típusszám: 49, főszövegi adatok száma: 70

MNT IX.

Típusszám: 69, főszövegi adatok száma: 65

Típuszám: 73, főszövegi adatok száma: 139

PR

Típuszám: 81, főszövegi adatok száma: 44

Típuszám: 83, főszövegi adatok száma: 15

Típuszám: 84, főszövegi adatok száma: 75

Típusszám: 85, főszövegi adatok száma: 71

Típusszám: 86, főszövegi adatok száma: 8

Típusszám: 89, főszövegi adatok száma: 26

MNT X.

Típusszám: 108, főszövegi adatok száma: 58

2. MELLÉKLET

25. típus (57 főszövegi adat)

Édesanyám karján nevelt engemet: 10 (23. *típ.*: 1, 69. *típ.*: 2, 81. *típ.*: 2, 83. *típ.*: 1, 84. *típ.*: 4, 89. *típ.*: 3)

Édesanyám sokat intett a jóra: 4 (14. *típ.*: 1, 23. *típ.*: 3, 49. *típ.*: 2, 69. *típ.*: 3, 73. *típ.*: 2, 81. *típ.*: 2, 84. *típ.*: 7, 85. *típ.*: 1, 89. *típ.*: 1)

Kicsi csillag, ha leesik, elterül: 6 (81. *típ.*: 6, 84. *típ.*: 1, 89. *típ.*: 1)

Fekete tyúk mind megette a meggyet: 5 (23. *típ.*: 23, 81. *típ.*: 2, 85. *típ.*: 1, 108. *típ.*: 1)

Le is szállnak, fel is szállnak a fecskék: 5 (+0)

Édesanyám, ha meguntál tartani: 4 (14. *típ.*: 2, 23. *típ.*: 1, 49. *típ.*: 3, 69. *típ.*: 3, 73. *típ.*: 1, 81. *típ.*: 2, 83. *típ.*: 3, 84. *típ.*: 6, 89. *típ.*: 3)

Új korában repedjen meg a csizmám: 4 (49. *típ.*: 2, 69. *típ.*: 1, 81. *típ.*: 2, 89. *típ.*: 1, 108. *típ.*: 2)

Barázdába szépen szól a pacsirta: 3 (44. *típ.*: 1, 49. *típ.*: 1)

Elmennék én tinálatok az este: 3 (23. *típ.*: 1, 49. *típ.*: 1, 69. *típ.*: 1, 73. *típ.*: 1, 85. *típ.*: 1)

Én az éjjel nem aludtam egy órát: 3 (23. *típ.*: 1, 85. *típ.*: 1)

Kicsi csillag, jaj de rég, hogy vándorolsz: 3 (73. *típ.*: 1, 81. *típ.*: 3, 84. *típ.*: 4)

Addig megyek a csillagos ég alatt: 2 (81. *típ.*: 1, 84. *típ.*: 1)

De szeretnék a templomba ott lenni: 2 (44. *típ.*: 1, 49. *típ.*: 1, 81. *típ.*: 1, 84. *típ.*: 1, 108. *típ.*: 2)

De szeretnék az erdőbe fa lenni: 2 (49. *típ.*: 1, 69. *típ.*: 1, 73. *típ.*: 1, 81. *típ.*: 1, 84. *típ.*: 4)

Édesanyám, adjon Isten jó estét: 2 (14. *típ.*: 4, 23. *típ.*: 2, 49. *típ.*: 1, 69. *típ.*: 1, 81. *típ.*: 4, 85. *típ.*: 2, 86. *típ.*: 1, 89. *típ.*: 1)

Édesanyám, csak azért fáj a szívem: 2 (81. *típ.*: 1, távolabbi 84. *típ.*: 1)

Édesanyám, ha fel akarsz keresni: 2 (+0)

Édesanyám, hol van az az édes tej: 2 (10. *típ.*: 1, 23. *típ.*: 5, 69. *típ.*: 2, 81. *típ.*: 4, 85. *típ.*: 5, 86. *típ.*: 1, 108. *típ.*: 2)

Édesanyám, mér szültél a világra: 2 (81. *típ.*: 2, 83. *típ.*: 2, 85. *típ.*: 1)

Ferenc Jóska (Horthy Miklós) most küldött egy újságot: 2 (+0)

Három hete, hogy a vízben (Tiszán) halászok: 2 (73. *típ.*: 2)

Nem kell nekem, akit én nem szeretek: 2 (+0)

Úgy akartalak szeretni, ne tudják: 2 (81. *típ.*: 1, 85. *típ.*: 1, 108. *típ.*: 1)

(+89 strófa 1-szer)

84. típus (75 főszövegi adat)

Édesanyám sokat intett a jóra: 7 (14. *típ.*: 1, 23. *típ.*: 3, 25. *típ.*: 4, 49. *típ.*: 2, 69. *típ.*: 3, 73. *típ.*: 2, 81. *típ.*: 2, 85. *típ.*: 1, 89. *típ.*: 1)

Édesanyám is volt nékem, de már nincs: 6 (14. *típ.*: 1, 23. *típ.*: 3, 25. *típ.*: 1, 49. *típ.*: 4, 69. *típ.*: 1, 73. *típ.*: 3, 83. *típ.*: 2, 85. *típ.*: 1, 86. *típ.*: 3)

Kék ibolya, ha leszakítanálak: 6 (14. tít.: 41, 23. tít.: 3, 44. tít.: 2, 49. tít.: 2, 69. tít.: 2, 81. tít.: 1, 85. tít.: 2, 108. tít.: 5)
Édesanyám, ha meguntál tartani: 6 (14. tít.: 2, 23. tít.: 1, 25. tít.: 4, 49. tít.: 3, 69. tít.: 3, 73. tít.: 1, 81. tít.: 2, 83. tít.: 3, 89. tít.: 3)
Ha felmegyek erre magos tetőre: 5 (10. tít.: 1, 49. tít.: 2, 69. tít.: 3, 73. tít.: 1, 81. tít.: 1, 85. tít.: 6)
Búra, búra, búbánatra születtem: 4 (14. tít.: 2, 25. tít.: 1, 69. tít.: 1, 73. tít.: 7, 81. tít.: 1, 85. tít.: 1, 89. tít.: 1)
De szeretnék az erdőbe fa lenni: 4 (25. tít.: 2, 49. tít.: 1, 69. tít.: 1, 73. tít.: 1, 81. tít.: 1)
Édesanyám karján nevelt engemet: 4 (23. tít.: 1, 25. tít.: 10, 69. tít.: 2, 81. tít.: 2, 83. tít.: 1, 89. tít.: 3)
Kicsi csillag, jaj de régen vándorolsz: 4 (25. tít.: 3, 73. tít.: 1, 81. tít.: 3)
Kinek nincsen szeretője, babája: 4 (85. tít.: 1)
Piros alma, nem hittem, hogy férges légy: 4 (25. tít.: 1, 49. tít.: 1, 73. tít.: 1, 81. tít.: 1, 85. tít.: 2, 108. tít.: 1)
Édes rózsám, ha meguntál szeretni: 3 (14. tít.: 3, 23. tít.: 1, 73. tít.: 2, 85. tít.: 2)
Tele van a temető árka vízzel: 3 (81. tít.: 1, 85. tít.: 1)
Barna legény, nem megyek a berekbe: 2 (+0)
Édesanyám, mondanék én valamit: 2 (25. tít.: 1, 69. tít.: 2)
Én Istenem, de víg voltam azelőtt: 2 (10. tít.: 1, 14. tít.: 3, 23. tít.: 5, 25. tít.: 1, 69. tít.: 3, 81. tít.: 5, 85. tít.: 3, 86. tít.: 1, 108. tít.: 7)
Felszántatom a szebeni nagy utcát: 2 (+0)
Ha tudtad te, kisangyalom, nem szeretsz: 2 (69. tít. bőv. sorok: 1)
Hús a berek, patak csörög az alján: 2 (+0)
Jaj Istenem, merre van az én hazám: 2 (23. tít.: 1, 25. tít.: 1, 81. tít.: 3)
Kék szivárvány koszorúzza az eget: 2 (23. tít.: 2, 49. tít.: 2, 69. tít.: 2, 81. tít.: 3, 89. tít.: 1)
Kutya világ, mikor érem végedet: 2 (25. tít.: 1, 85. tít.: 4, 86. tít.: 1)
Lehullott a fehér rózsa levele: 2 (23. tít.: 2, 81. tít.: 1)
Megátkozott engem az édesanyám: 2 (14. tít.: 1, 73. tít.: 1)
Spirituszból csinálják a pálinkát: 2 (25. tít.: 1, 85. tít.: 3, 89. tít.: 2, 108. tít.: 1)
Száras fából könnyű hidat csinálni: 2 (81. tít.: 2)
(+86 strófa 1-szer)